

ชื่อเรื่อง ผลของสารสกัดหยาบเมทานอลจากตะไคร้และมะขามต่อการยับยั้งการเจริญของเชื้อรา *Lasiodiplodia theobromae* และ *Colletotrichum gloeosporioides* จากมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง

ผู้แต่ง เนตรนภิส เขียวขำ เนตรณพิศ นาคอ่วมคำ บงกช นิลกาญจน์ และ สมศิริ แสงโชติ

ที่มา วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร 45 (3/1 พิเศษ): 73-76. 2557.

คำสำคัญ โรคข้าวผลเน่า; โรคแอนแทรคโนส; สารสกัดหยาบจากพืช

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาฤทธิ์ของสารสกัดหยาบเมทานอลจากใบและต้นตะไคร้ (*Cymbopogon citratus*) มะขามเปียกและใบมะขาม (*Tamarindus indica*) ในการยับยั้งเชื้อรา *Lasiodiplodia theobromae* สาเหตุที่ทำให้เกิดโรคข้าวผลเน่าของมะม่วง และเชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides* สาเหตุที่ทำให้เกิดโรคแอนแทรคโนส โดยแยกเชื้อราได้จากมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง ด้วยวิธี tissue transplanting ทดสอบประสิทธิภาพในการยับยั้งการเจริญของเส้นใยเชื้อราด้วยสารสกัดหยาบด้วยเมทานอล โดยใช้ส่วนใบ ลำต้นและกาบใบของตะไคร้ และส่วนใบและเนื้อมะขาม (มะขามเปียก) ทดสอบด้วยวิธี poison food บนอาหาร PDA ความเข้มข้น 50,000 10,000 และ 1,000 ppm หลังจากเลี้ยงเชื้อรา *L. theobromae* เป็นเวลา 3 วัน และเลี้ยงเชื้อรา *C. gloeosporioides* เป็นเวลา 7 วัน พบว่าสารสกัดหยาบจากใบตะไคร้ที่ความเข้มข้น 50,000 ppm มีประสิทธิภาพสูงสุดในยับยั้งการเจริญของเส้นใยของเชื้อราทั้งสองชนิด ได้ร้อยละ 80.78 และ 79.24 ตามลำดับ และไม่มีสารสกัดหยาบชนิดใดที่สามารถยับยั้งการงอกของสปอร์เชื้อรา *L. theobromae* ได้ สารสกัดจากใบตะไคร้แสดงคุณสมบัติยับยั้งการงอกของสปอร์ *C. gloeosporioides* ความเข้มข้น 10^6 โคนิเดียต่อมิลลิลิตร มีค่า minimum inhibitory concentration (MIC) ที่ความเข้มข้น 166.67 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร หลังจากบ่มไว้ 24 ชั่วโมง